HE laeiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismia koskevan asetuksen toimeenpanosta ja Tullin hallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta HE 52/2023 vp

Talousvaliokunta 17.11.2023

Eleonoora Eilittä

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Hiilirajamekanismi osana Fit for 55 -pakettia

- Hiilirajamekanismi on uudenlainen ilmastopolitiikan väline.
- Tavoitteena:
  - hiilivuodon torjunta
  - kannustaa kolmansia maita, ulkomaisia valmistajia ja EU-alueen tuojia vähentämään päästöjään.
- Soveltamisala: rauta- ja terästeollisuus, alumiini, lannoitteet, sementti, sähkö ja vety, tietyt prekursorit
  - Viime metreillä mukaan mm. ruuvit ja mutterit, ferrokromi ja ferronikkeli.
- Tietyille EU:n ulkopuolelta tuleville tuotteille asetetaan saman suuruinen maksu kuin joka kohdistuu EU:ssa valmistettuihin vastaaviin tuotteisiin EU:n päästökaupan seurauksena.
- Maksun suuruus perustuu tuotteen päästötietoihin.
- Päästösisältöön tullaan laskemaan tuotteen tuotannosta aiheutuvat suorat päästöt.
  - Suorat päästöt sisältävät myös tuotteen päästöjen kannalta keskeisten prekursorien päästöt
  - Rajatulle joukolle tuotteita sisältöön lasketaan myös epäsuorat päästöt (lannoitteet ja sementti)

Raportointivelvoite ja CBAM-raportti

- Maahantuoja tai hänen edustajansa raportoi neljännesvuosittain CBAM-tavaroiden tuonneista komissiolle sähköisen CBAM-siirtymärekisterin kautta
  - Ensimmäinen CBAM-raportti toimitetaan viimeistään 31.1.2024 koskien Q4/2023 aikana tuotuja CBAM-tavaroita
- CBAM-raportissa ilmoitettava mm.
  - Tuonnin määrä tulli-ilmoitusta kohden (t tai MWh)
  - Tavaroiden CN-koodi
  - Tuontitavaroiden alkuperämaa
  - Laitos, jossa tavarat on tuotettu
  - Tuotantomenetelmää kuvaava *tuotantoreitti*
  - Tuotuihin tavaroihin sitoutuneet suorat ja epäsuorat päästöt (tuote- ja laitostasolla)
  - Alkuperämaassa maksettava hiilidioksidin hinta
- Vuodesta 2026 aletaan keräämään varsinaista CBAM maksua. Ilmaisjaosta luovutaan asteittain vuosina 2026–2034.

Raportointivelvollisuuksien noudattaminen on tärkeää

Vuodesta 2026 eteenpäin CBAM-tavaroiden tuonti muuttuu luvanvaraiseksi. CBAM-ilmoittajan luvan saamiseksi, hakijan tulee olla noudattanut CBAM-asetuksen velvoitteita, esimerkiksi raportoinut vaaditulla tavalla siirtymäkaudella.

CBAM täytäntöönpanosäädökset ja delegoidut säädökset

Komission ilmoittama alustava lainsäädäntöaikataulu

TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄDÖKSET

Q3/2023	• Art 35: Tiedot CBAM-raportin toimittamisvelvoitteesta
Q3/2024	• Art 5: Ehdot tuotteen tuonnin valtuutukselle • Art 8: Päästöjen todentaminen • Art 14: CBAM-rekisteri • Art 17: CBAM-ilmoittajan valtuuttaminen • Art 18: Akkreditoidut todentajat
Q2/2025	• Art 2: Tuontisähkö kolmansista maista • Art 6: CBAM-ilmoitus • Art 7: Päästösisällön laskennan periaatteet • Art 9: Kolmansissa maissa maksetun hiilen hinnan huomiointi • Art 21: CBAM-sertifikaatin hinta • Art 25: Tullin tiedonsaanti • Art 31: Ilmaisjako ja CBAM-sertifikaattien toimitus • Annex IV: Epäsuorat päästöt

DELEGOIDUT SÄÄDÖKSET

Q3/2024	• Art 18: Todentajan akkreditointi • Art 20: CBAM-sertifikaattien myynti ja ostaminen
Tarpeen mukaan	• Art. 2. Maantieteellinen kattavuus • Art 2: Prosessit liitteen II maalistan muuttamisesta • Art 27: Tuotteiden kierrättämisen estäminen

Täytäntöönpanoasetus (EU) 2023/1773

- Raportointivelvoitteen yksityiskohdat
- Tuotesidonnaisten päästöjen laskeminen
- Sisäistä jalostusta koskevat yksityiskohdat
- CBAM-raporttien muuttaminen, toimittaminen ja niitä koskevat komission tarkastukset, toimivaltaisen viranomaisen lisätietopyynnöt
- **Seuraamukset**
- Sähköisiä järjestelmiä koskevat tekniset seikat, toiminta ja käyttöä koskeva koulutus

Liitteissä (sektorikohtaiset) yksityiskohdat

- *Liite I: CBAM-raporteissa toimitettavat tiedot*
- *Liite II: Määritelmät ja tavaroiden tuotantoreitit*
- ***Liite III: Datan määrittämistä koskevat säännöt tuotantoprosessien osoitettuja päästöjä ja tavaroiden tuotesidonnaisia päästöjä koskeva data***
- *Liiite IV: Toiminnanharjoittajien raportoiville ilmoittajille antaman selvityksen suositeltu sisältö*
- *Liite V: EORI-data*
- *Liite VI: Sisäistä jalostusta koskevat lisädatavaatimukset*
- *Liite VII: Kansallisen järjestelmän data*
- *Liite VIII: Vakiokertoimet, joita käytetään suorien päästöjen tarkkailussa laitostasolla*
- *Liite IX: Sähkön ja lämmön erillisen tuotannon yhdenmukaistetut hyötysuhteen viitearvot*

Täytäntöönpanoasetus koskee ainoastaan siirtymäkauden velvoitteita!

Seuraamukset (artikla 16)

- Seruaamuksia jos
  - raportoiva ilmoittaja ei ole toteuttanut tarvittavia toimia CBAM-raportin toimittamista koskevan velvoitteen noudattamiseksi, tai
  - CBAM-raportti on virheellinen tai puutteellinen raportti eikä raportoiva ilmoittaja ole toteuttanut tarvittavia toimia CBAM-raportin oikaisemiseksi silloin, kun toimivaltainen viranomaisen huomautuksesta huolimatta
- Seuraamuksen määrä on **10–50 euroa raportoimatonta päästötonnia kohti**.
- Kun toimivaltaiset viranomaiset määrittävät seuraamuksen tosiasiallisen määrän, huomioidaan
  - **raportoimatta jätettyjen tietojen määrä**, tuontitavaroiden paljoudet ja niihin liittyvien päästöjen määrät
  - ilmoittajan **valmius noudattaa tietoja koskevia pyyntöjä** tai oikaista CBAM-raportti
  - ilmoittajan **tahallinen** tai huolimaton käyttäytyminen
  - ilmoittajan **aiempi raportointivelvollisuuksien noudattaminen**
  - ilmoittajan tekemän **yhteistyö**n taso rikkomisen lopettamiseksi
  - onko raportoiva ilmoittaja toteuttanut **vapaaehtoisesti toimenpiteitä** varmistaakseen, ettei vastaavia rikkomuksia voida tehdä tulevaisuudessa.
- Ankarampia seuraamuksia on sovellettaan, jos useampi kuin kaksi puutteellista tai virheellistä ilmoitusta on toimitettu peräkkäin tai jos raportoimatta jättäminen kestää yli kuusi kuukautta.

Laki hiilirajamekanismia koskevan asetuksen toimeenpanosta ja laki Tullin hallinnosta annetun lain 2 § muuttamisesta

- Esityksen tarkoituksena on antaa Euroopan unionin hiilirajamekanismia koskevaa asetusta täydentävät välttämättömät kansalliset säännökset ensimmäisen vaiheen raportointivelvoitteen osalta.
- Tulli olisi asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen ja vastaisi asetuksen mukaisesta valvonnasta sekä seuraamuksien määräämisestä.
- Lisäksi laissa olisi tiedonsaantioikeutta sekä seuraamuksen perintää ja muutoksenhakua koskevat säännökset.
- TEM vastaisi kansallisen toimeenpanon kehittämisestä ja seuraamisesta.

- Tullin hallinnosta annettuun lakiin tehtäisi tekninen muutos, jonka myötä toimivaltaisen viranomaisen tehtävä lisättäisiin Tullille lakiin.

Kiitos!